

19.2.2013

Turun kaupunkisuunnittelu-
ja ympäristölautakunta
PL 355, 20101 Turku

TURUN KAUPUNGIN PERUSPALVELULAUTAKUNNAN ELINTARVIKEVALVONNAN AUDITOINTI

Lounais-Suomen aluehallintovirasto suoritti Turun kaupungin peruspalvelulautakunnan elintarvikevalvonnan auditoinnin ajanjaksolla 2.10.-20.11.2012. Auditoinnissa havaittiin poikkeamaraportissa mainitut poikkeamat, joihin pyydetään selvitystä kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselta. Poikkeamat on tarkemmin kuvattu liitteenä olevassa auditointiraportissa.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto pyytää Turun kaupungin kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakuntaa toimittamaan selvityksen raportissa mainittujen poikkeamien korjaamisesta ja niiden korjaamisen aikataulusta sekä korjaamisesta vastuussa olevasta tahosta Lounais-Suomen aluehallintovirastolle 15.05.2013 mennessä.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto pyytää lisäksi toimittamaan aluehallintovirastoon tiedon siitä, kun havaitut poikkeamat on korjattu.

Johtaja

Kirsi Paasikoski

Läänineläinlääkäri

Riitta Armfelt

Liitteet Poikkeamaraportti 19.02.2013
Auditointiraportti 19.02.2013

Tiedoksi Evira kirjaamo, Mustialankatu 3, 00790 Helsinki

19.02.2013

Auditoitu viranomainen	Turun kaupungin peruspalvelulautakunta, elintarvikevalvonta
Osoite	PL 670, 20101 Turku
Auditoinnilla läsnä olleet auditoitavan viranomaisen edustajat	Tulosaluejohtaja Liisa Palmu Terveystarkastajat Iiris Henriksson, Sinikka Holsti, Halttunen Teemu, Päivi Nurmi, Markku Rohunen, Kristiina Salminen, Sanna Stark, Jari Tulonen, Kari, Valkola, Satu Ylhäinen Kaupungineläinlääkäri Hanna Lundström Palvelutuotannon johtaja Petri Virtanen (loppukokous) Toimistosihteerit Tamara Fomin ja Jaakko Ilkka
Auditoiva aluehallintovirasto	Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Auditoijat	Läänineläinlääkärit Riitta Armfelt ja Riitta Suutari Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Nina Rostiala
Auditoinnilla läsnä olleet muut viranomaisten edustajat	Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Erja Alanen LSAVI Ylitarkastaja Kaisa Mäntynen, Valvira
Auditointipäivämäärät	Alkukokous ja yleisen osion haastattelu 2.10.2012 Kohdevalvonnan haastattelut ja kohdekäynnit 16.10., 17.10., 23.10., 25.10., 29.10. ja 6.11.2012 Loppukokous 20.11.2012
<p>Kunnallisen elintarvikevalvonnan auditointi perustuu elintarvikelain 31§:ssä aluehallintoviranomaisille asetettuun kunnallisen elintarvikevalvonnan ohjaus- ja arviointivelvoitteeseen ja sitä toteutetaan Eviran ja aluehallintovirastojen välisten tulossopimusten mukaisesti. Auditoinnin tarkoituksena on varmistaa, että kunnallinen elintarvikevalvonta täyttää viralliselle valvonnalle asetetut vaatimukset ja ohjata kuntia.</p>	

1 Auditoinnilla käsitellyt aihekokonaisuudet

Valvonnan suunnitelmallisuus, Valvontakohtetiedot, Elintarvikehuoneistojen omavalvonta, Tarkastussuunnitelma ja riskitekijöiden arviointi, Viranomaisvalvonnan näytteenotto- ja tutkimussuunnitelma, Valvonnan toteuttaminen, Valvontakirjanpito, Hallinnolliset pakkokeinot ja niiden delegoinnit, rangaistuseuraamukset, Valvonnasta perittävät maksut, Suunnitelma erityistilanteisiin varautumisesta, terveysvaaratilanteet ja takaisin veto, Viestintä ja tiedotus, Voimavarat ja henkilöstön osaamisen varmistaminen, Valvontasuunnitelman seuranta, toteutumisen arviointi ja raportointi, Valvonnan työvälineet, Toimijoiden omavalvontanäytteitä ja tutkimuksia koskevan valvonnan arviointi, Toimijan HACCP-järjestelmää koskevan valvonnan arviointi sekä Pakkausmerkintöjen selvyteen ja elintarvikkeen nimeen liittyvien vaatimusten valvonnan arviointi.

2 Auditoidun valvontayksikön toiminnassa havaitut poikkeamat, joihin edellytetään selvitystä

1. Valvonnassa käytettävä riskinarviointimenetelmä poikkeaa valvontasuunnitelmassa esitetystä. Kohdetyyppiluokitus ei ole EVO :n mukainen. (Turun kaupungin ympäristöterveyden valvontasuunnitelma 2011-2014 ja päivitys vuodelle 2012, 3.1.1 Riskinarviointi)
2. Elintarvikevalvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia ei ole riittävässä määrin tehty auditoinnissa tarkastetuissa liha- ja kala-alan laitoksissa. Monissa elintarvikevalvontakohteissa ei ole käyty vuosiin. Viranomaisnäytteenottoa ei ole toteutettu suunnitelman mukaisesti. (Valvonta-asetus (EY) N:o 882/2004, artikla 3)
3. Valvontayksikön voimavarat ovat riittämättömät valvonnan tarpeeseen nähden (EPNAS (EY) N:o 882/2004, artikla 4)
4. Delegointipäätökset on tehty osin elintarvikelainsäädännön vastaisesti. Toimivaltaa ei ole siirretty tarvittavilta osin (esim. tarkastus- ja näytteenotto-oikeus) käytännön valvontaa suorittaville viranhaltijoille (Elintarvikelaki 23/2006, § 32)

3 Tässä raportissa mainittujen poikkeamien korjaamisesta on pyydetty lähettämään selvitys 15.5.2013 mennessä.

Päivämäärä 19.2.2013

Pääauditoijan allekirjoitus

4 Tässä raportissa mainittujen poikkeamien korjaamisesta on saatu selvitys ja ne on luvattu korjata seuraaviin päivämääriin mennessä:

5 Tässä raportissa mainitut poikkeamat on todettu korjatuiksi

Pääauditoijan allekirjoitus

19.02.2013

Dnro LSAVI/1783/05.14.08/2012

Auditoitu viranomainen	Turun kaupungin peruspalvelulautakunta, elintarvikevalvonta
Osoite	Turku
Auditoinnilla läsnä olleet auditoitavan viranomaisen edustajat	Tulosaluejohtaja Liisa Palmu Terveystarkastajat Iris Henriksson, Sinikka Holsti, Halttunen Teemu, Päivi Nurmi, Markku Rohunen, Kristiina Salminen, Sanna Stark, Jari Tulonen, Kari, Valkola, Satu Ylhäinen Kaupungineläinlääkäri Hanna Lundström Palvelutuotannon johtaja Petri Virtanen (loppukokous) Toimistosihteerit Tamara Fomin ja Jaakko Ilkko
Auditoiva aluehallintovirasto	Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Auditoijat	Läänineläinlääkärit Riitta Armfelt ja Riitta Suutari Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Nina Rostiala
Auditointikäynnillä läsnä olleet muut viranomaisten edustajat	Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Erja Alanen, LSAVI Ryhmäpäällikkö Kaisa Mäntynen, Valvira
Auditointipäivämäärät	Alkukokous ja yleisen osion haastattelu 2.10.2012 Kohdevalvonnan haastattelut ja kohdekäynnit 16.10., 17.10., 23.10, 25.10., 29.10. ja 6.11.2012 Loppukokous 20.11.2012
<p>Kunnallisen elintarvikevalvonnan auditointi perustuu elintarvikelaissa aluehallintoviranomaisille asetettuun kunnallisen elintarvikevalvonnan ohjaus- ja arviointivelvoitteeseen ja sitä toteutetaan Eviran kanssa tehtyjen tulossopimusten mukaisesti. Auditoinnin tarkoitus on varmistaa, että kunnallinen elintarvikevalvonta täyttää viralliselle valvonnalle asetetut vaatimukset sekä ohjata kuntia.</p> <p>Vahvuudet/ hyvät käytännöt: Lainsäädännön vaatimukset ylittäviä tai niiden täyttämistä tukevia toimintamalleja, jotka auttavat kehittämään elintarvikevalvontaa ja varmistamaan, että valvonta on tehokasta ja valvontatoimenpiteet oikein mitoitettuja.</p> <p>Kehittämiskohteet/ kehitysehdotukset: Poikkeamaa lievämpi puute, jonka auditoija tunnistaa parantamis-mahdollisuuksiksi auditointi kohteen toiminnassa..</p> <p>Poikkeamat: Lainsäädännön vaatimusten noudattamatta jättäminen tai kun käytännössä ei toimita kuten yksikön käytössä olevissa ohjeissa tai menettelyissä on sovittu tai luvattu toimittavan. Ohjeet voivat olla valvontayksikön itse laatimia, Eviran tai muita soveltuvia ohjeita. Lainsäädännön ja valtakunnallisen elintarvikevalvontaohjelman osa-alueiden huomiotta jättäminen valvontasuunnitelmassa on myös poikkeama</p>	

Auditoinnin sisältö

Auditointi suoritettiin Eviran ohjeiden 10018/2 (Aluehallintoviraston toteuttama kunnallisen elintarvikevalvonnan auditointi) ja 10020/2 (Vuoden 2011 painopisteet aluehallintoviraston toteuttamassa kunnallisen elintarvikevalvonnan auditoinnissa) mukaan. Auditoinnin ennakkomateriaalina oli käytettävissä valvontayksikköön liittyviä asiakirjoja: valvontasuunnitelma 2011-2014 ja päivitys vuodelle 2012, vuoden 2011 valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi, ELTU- ja VASU-tiedot vuodelta 2011, päätökset maksutaksasta ja delegoinnista sekä ympäristöterveydenhuollon erityistilanteisiin varautumisen suunnitelma. Kohdevalvonnan auditointeja varten oli ennakkomateriaalina saatavana kohteiden hyväksymispäätöksiä sekä tarkastuskertomuksia ja osia kohteiden omavalvontasuunnitelmista.

Auditointiin kuului asiakirjojen tarkastamista, kaikkien elintarvikevalvontaa tekevien viranhaltijoiden yhteinen haastattelu, auditointiin valittujen kohteiden valvojien haastattelu sekä kohteisiin tehtävien tarkastusten seuraaminen. Auditoinnissa mukana olevat kohteet (yht. 7) olivat liha-, kala- ja varastoalan laitos, leipomo, vihanneksia käsittelevä laitos, ravintola sekä pitopalvelu-kahvila.

Valvontayksikön elintarvikevalvontasuunnitelman arviointi sisältyi auditointikokonaisuuteen.

Haastattelun ja asiakirjojen tarkastelun yhteydessä tehdyt havainnot

1 Valvonnan suunnitelmallisuus (Kunnan valvontasuunnitelma)

Havainnot:

Valvontayksikössä on laadittu Kuntaliiton pohjaa hyväksikäyttäen kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2011-2014. Se on liitteineen päivitetty vuodelle 2012. Osa liitteistä on siirretty vuoden 2012 suunnitelmaan päivittämättä niitä vuoden 2011 tilanteesta. Päivitys on hyväksytty peruspalvelulautakunnassa 14.12.2011. Suunnitelmassa on selkeästi esitetty koko ympäristöterveydenhuoltoa koskevat yhteiset asiat omana kokonaisuutenaan ja toimialakohtaiset suunnitelmat omina kappaleinaan. Suunnitelmassa on esitetty otsikkotasolla lähes kaikki lainsäädännön ja Valtakunnallisen elintarvikevalvontaohjelman (EVO) vuoden 2012 päivityksen edellyttämät asiat. Osallistumisesta Eviran seurantaohjelmiin (zoonoosiseuranta- ja kartoitusohjelmat ym., EVO kohta 4.9) ei ole mainintaa.

Valvontasuunnitelma on osittain melko yleisellä tasolla eikä siitä ilmene miten kyseinen asia valvontayksikössä hoidetaan eikä kaikilta osin ole linkitystä siihen mistä kyseinen kohta löytyy esim. laatujärjestelmästä. Nykyinen valvontasuunnitelma ei käytännössä ohjaa yksikön toimintaa valvontatyössä. Valvontasuunnitelman käyttöä hankaloittaa myös se, että tarkastussuunnitelma on laadittu käyttäen ELTU -kohdetyyppiluokittelua, mutta riskinarvioinnin pohjana kerrotaan käytettävän voimassa olevan EVO:n mukaista riskiluokitusta. EVO:n ohjeelliset tarkastustiheydet eivät monilta osin sellaisenaan sovi ELTU-luokituksen mukaisiin kohdetyyppeihin.

Tulosaluejohtaja on päävastuussa suunnitelman laadinnasta. Kaikki viranhaltijat osallistuvat omien kohteidensa osalta näytteenottosuunnitelman laatimiseen.

Valvontayksikkö on esittänyt lautakunnalle ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä, että tulosalue sitoutuu toteuttamaan vain 60 % suunnitelman mukaisista palveluista, koska resurssit eivät ole valtakunnallisten suositusten mukaiset. Lautakunta on hyväksynyt suunnitelman ottamatta kantaa yksikön esittämään resurssivajaukseen.

Yksityiskohtaiset elintarvikevalvontasuunnitelmaa koskevat havainnot ja kehitysehdotukset on sisällytetty kunkin aihealueen käsittelyyn.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Valvontasuunnitelmaan lisätään osallistuminen Eviran seurantaohjelmiin.

Valvontasuunnitelmaa kehitetään käytännön työkaluksi, jonka toteutumista voidaan seurata yksikössä koko suunnitelmakauden ajan.

Käytetään valvontakohteiden luokittelussa ajantasaista KUTI/EVO luokitusta ja päivitetään valvontakohtetiedot vastaamaan niitä.

Lautakunta varmistaa suunnitelman toteuttamisen edellyttämät resurssit ja ottaa kantaa siihen miten lainsäädännön edellyttämät tehtävät suoritetaan.

Poikkeamat: -

Kohdevalvonta:

Havainnot:

Valvojakohtaisissa haastatteluissa kerrottiin, että suunnitelman mukaiseen valvontaan ei nykyisellä resurssilla ole mahdollista päästä. Kohteita on valvojaa kohden jo lähtökohtaisesti liian paljon, jotta olisi edes mahdollisuuksia toteuttaa suunniteltuja tarkastustiheyksiä. Osittain tästäkin johtuen valvontasuunnitelmaa ei ole käytetty omassa työssä suunnittelun työkaluna, vaan on luotu omia henkilökohtaisia tarkastusmenettelyjä.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Kehitetään valvontasuunnitelmaa yhdessä laatujärjestelmän kanssa nykyistä paremmin vastaamaan riskinarviointiin perustuvan kohdekohtaisen valvonnan vaatimuksia.

Poikkeamat: -

2 Valvontakohtetiedot

Havainnot:

Valvontayksiköllä on käytössään Digian Tarkastaja-kohdetietojärjestelmä, mikä on kuvattu

valvontasuunnitelmassa. Se sisältää kaikkien elintarvikehuoneistojen ja maidontuotantotilojen tiedot. Muut alkutuotannon kohteet saadaan maataloussihteerin rekisteristä.

Kaikilla valvontaa tekevillä viranhaltijoilla on käyttöoikeudet järjestelmään, ja jokainen valvoja huolehtii omiin kohteisiin liittyvien tietojen ajantasaisuudesta. Laskutuksessa ja muussa asiakirjojen hallinnoinnissa on apuna toimistohenkilökuntaa. Joitakin asiakirjoja, kuten päätökset ja selvityspyynnöt, tallennetaan Tarkastaja-ohjelman sijasta Turun kaupungin JoutseNet -asianhallintajärjestelmään. Näytteenottotulokset ovat erillisinä tiedostoina yhteisellä verkkoasemalla. Ne on mahdollista linkittää valvontakohteiden tietoihin kohdetietojärjestelmässä.

Tarkastaja-ohjelman käytössä on ollut paljon ongelmia. Ongelmat ovat johtuneet sekä ohjelman toimittajan antaman käyttäjätuen puutteesta että kohteiden kirjauksissa tapahtuneista virheistä aloitusvaiheessa. Kohdetietojen korjaaminen ja KUTI-palikoiden käyttöönotto on vienyt paljon työaika. Ohjelman päivitysten ja ylläpidon vastuut olivat valvontayksikössä epäselviä.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Selvitetään ohjelman päivitysten ja ylläpidon vastuut ja parannetaan tiedonkulkua ohjelmanpäivitysten osalta.

Poikkeamat: -

Kohdevalvonta:

Havainnot:

Kaikki auditoinnissa tarkastetut kohteet oli hyväksytty ennen uuden elintarvikelain tuomia muutoksia. Yhden kohteen hyväksymispäätöstä ei auditoinnissa ollut saatavana. Tarkastetuista hyväksymispäätöksistä kävi riittävästi ilmi elintarvikevalvonta-asetuksen ja hallintolain mukaiset tiedot lukuun ottamatta toimijan kuulemista, mitä ei ollut kaikissa hyväksymispäätöksissä mainittu. Kohteiden luokituksissa oli joitain pieniä muutoksia hyväksymispäätöksissä annettuihin tietoihin nähden. Luokituksiin liittyvät korjaukset sovittiin tehtävän tiedonhallintajärjestelmään.

Kohteisiin liittyvät valvontatiedot eivät olleet kaikilta osin kirjattuina kohdetietojärjestelmään. Ohjelman käyttämisessä oli valvojakohtaisia eroja. Esim. näytteenottotulosten linkittäminen verkkoasemalta kohdekortteihin oli osittain toimimatonta, mikä hankaloitti tietojen hyödynnettävyyttä.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Käytetään hyväksymispäätösten tekemiseen Eviran malliasiakirjaa.

Tallennetaan ja/tai kohdistetaan kohdetietojärjestelmän kohdekortteille kaikki kohteisiin liittyvät valvontatiedot.

Poikkeamat: -

3 Elintarvikehuoneistojen omavalvonta

Havainnot:

Yksikön laatujärjestelmässä on ohje omavalvontaa varten, mutta sitä ei käytännössä paljon käytetä. Valvojat tarkastavat omavalvontasuunnitelmien ajantasaisuutta pääasiassa tarkastuskäynneillä. Käytännössä suurelta osin omavalvonnan ajantasaisuuden varmistamisessa käytetään neuvontaa ja kehotuksia. Valvojien mukaan toimijoiden omavalvontasuunnitelmissa on suuria eroja, erityisesti ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen osalta. Toimijoita on ohjattu käyttämään myös hyvän käytännön ohjeita. Omavalvontasuunnitelmaan sisällytettävästä näytteenotosta on laadittu ohje, jossa on huomioitu mikrobikriteeriasetus 2073/2005.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Päivitetään omavalvonnan valvonnan ohjetta jatkossa Eviran ohjeistuksen mukaisesti (ml. OIVA-ohjeistus).

Poikkeamat: -

Kohdevalvonta:

Havainnot:

Omavalvonnan ajantasaisuutta ja toteuttamista ei valvontakirjanpidon mukaan ollut kaikissa kohteissa käyty kovin systemaattisesti läpi.

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Omavalvonnan toteutumisen valvonnassa varmennetaan, että omavalvontaa toteutetaan toimijan omavalvontasuunnitelman mukaisesti ja toimenpiteet dokumentoidaan.

HACCP:

Havainnot:

Kohteissa, jossa HACCP sisältyi omavalvontasuunnitelmaan, sitä oli käyty valvonnassa läpi ja puutteisiin oli kiinnitetty asianmukaista huomiota. Puutteiden korjaamisen seuranta oli valvontahistorian mukaan joissakin kohteissa jäänyt kesken. Kaikkiin auditoituihin laitostarkastuksiin sisältyi painopistealueena HACCP. Yhdessä laitoksessa valvoja kävi HACCP -osiota läpi systemaattisesti todentaen kaikki tarkastelussa olleet asiat yksityiskohtaisesti. Yhden kohteen valvoja ilmoitti, että hänellä ei ollut vielä riittävästi osaamista HACCP -valvontaan. Laitosten osalta ABCD-lomakkeet oli otettu kuluvan vuoden aikana käyttöön. Yksiköstä oli useampi valvoja osallistunut EU:n HACCP koulutukseen.

Vahvuudet / hyvät käytännöt:

Yksiköstä on osallistunut useita valvojia EU:n HACCP -koulutukseen.

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 000

fax 02 251 1820

kirjaamo.lounais@avi.fi

www.avi.fi

Turun päätoimipaikka

Itsenäisyydenaukio 2

PL 22, 20801 Turku

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Varmistetaan, että kohteiden omavalvontasuunnitelmat ovat ajantasaisia ja varmistetaan, että havaittujen puutteiden korjaavat toimenpiteet saatetaan loppuun.

Hyödynnetään yksikössä olevaa HACCP -osaamista esim. sisäisellä koulutuksella.

Omavalvontanäytteenotto:

Havainnot:

Auditoitujen kohteiden omavalvontanäytteenottosuunnitelmien säädöstenmukaisuutta ja omavalvontanäytteenoton toteutusta ei ole valvottu systemaattisesti. Uusimmissa tarkastuskertomuksissa näytteenottoon oli kuitenkin kiinnitetty huomiota ja annettu myös korjauskehotuksia (suunnitelmien täydennys, näytteenoton toteutus)

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Kiinnitetään erityisesti huomiota kohteiden omavalvontanäytteenottosuunnitelmien säädöstenmukaisuuteen ja näytteenoton toteuttamiseen.

Poikkeamat:-

Pakkausmerkintöjen selvyyteen ja elintarvikkeen nimeen liittyvien vaatimusten valvonnan arviointi

Havainnot:

Pakkausmerkintöjen valvonta koskee neljää auditoinnissa tarkastettua kohdetta, joista kolmessa kohteessa ei ollut kahteen vuoteen tehty pakkausmerkintöjen tarkastuksia. Yhdessä kohteessa pakkausmerkintöjen tarkastus oli koettu tarpeettomaksi tuotekategorian pysyessä muuttumattomana. Auditoiduissa tarkastuksissa painopistealueen mukaiset asiat sisältyivät kahden kohteen tarkastukseen, ja elintarvikkeen nimeen liittyviin epäkohtiin annettiin tarvittaessa asianmukaiset korjauskehotukset.

Pakkausmerkintöjen valvontaan on yksikössä erikoistunut kaksi terveystarkastajaa, jotka käytännössä kuitenkin valvovat vain omien kohteidensa pakkausmerkintöjä.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Valvotaan laitosten pakkausmerkintöjä säännöllisesti.

Käytetään pakkausmerkintöihin perehtyneiden viranhaltijoiden osaamista nykyistä paremmin hyödyksi koko yksikön valvonnassa.

Poikkeamat: -

4 Tarkastussuunnitelma ja riskitekijöiden arviointi

Havainnot:

Valvontasuunnitelman mukaan valvonnan tarve määräytyy kohderyhmäkohtaisen riskinarvioinnin perusteella, kunnes käyttöön saadaan valtakunnallinen järjestelmä, joka toimii valvonnan käytössä olevissa tietokoneohjelmissa. Riskinarviointimenetelmänä on käytetty EVO:n ohjeiden mukaista riskinarviointia. Riskinarviointi on tehty kohdetyyppikohtaisesti. Suunnitelmassa kuvataan myös Digia- järjestelmän mahdollistama kohdekohtainen riskinarviointimenettely, mutta se ei ole ollut käytännössä aktiivikäytössä. Aiemmin yksikössä oli käytetty kohdekohtaista riskinarviointia ja joillakin valvojilla oli vielä tiedossa vanhan käytännön mukaiset riskiluokitukset. Kohdetyyppipohjaista kohdeluetteloa ei ollut valvontasuunnitelmaan kaikilta osin päivitetty vuoden 2012 tilannetta vastaavaksi.

Länsi-Suomen lääninhallituksen suorittamassa elintarvikevalvonnan vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa (VAMU) vuonna 2007 todettiin, että yksikkö oli siirtymässä kohdekohtaisesta riskinarvioinnista kohdetyyppiseen arviointiin. Silloin annettiin kehitysehdotuksena säilyttää kohdekohtainen riskiluokitus koska suunniteltua muutosta ei pidetty hyvänä.

Valvontasuunnitelmassa on esitetty ELTU:n mukainen kohdetyyppiluokittelu. EVO:ssa esitetty kohteiden tyyppiluokitus ilmoitettavien huoneistojen osalta poikkeaa monilta osin ELTU:n kohdetyyppiluokituksesta. Tarkastustiheyksiä ei voi näin ollen suoraan verrata EVO:n suosituksiin. Valvontasuunnitelmassa ei kerrota, mihin kohdetyyppikohtaiset tarkastustiheydet perustuvat. EVO:n riskiluokitus ei ole käytännössä käytössä, koska kohdetyyppiluokitus ei ole sama kuin mihin EVO:n riskiluokitus perustuu. Tilanne hankaloittaa merkittävästi kohteiden sijoittamista oikeaan EVO:n mukaiseen riskiluokkaan ja tarkastustiheyksien määrittelyä. Yksikössä ei ole kohdetyyppistä valvontasuunnitelmaa yksityiskohtaisempaa yhteistä tarkastussuunnitelmaa. Myöskään tarkastusten aikataulutusta ja sisällön määrittelyä ei yksikössä ole juuri käytetty. Kohdekohtaisen riskinarvioinnin sekä aikataulutetun ja tarkastusten sisällön kuvaavan kohdekohtaisen tarkastussuunnitelman puute haittaa selkeästi suunnitelmallista ja tehokasta valvontaa.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Korjataan tarkastussuunnitelma voimassa olevan EVO:n kohdeluokittelun mukaiseksi.

Päivitetään elintarvikevalvontasuunnitelmaan riskinarviointimenettelyn kuvaus vastaamaan käytännön tilannetta.

Laaditaan yksikköön riskinarviointiin perustuva kohdekohtainen tarkastussuunnitelma, johon voidaan viitata koko yksikköä koskevassa kohdetyyppisessä suunnitelmassa. Tarkastussuunnitelmassa kuvataan myös aikataulu ja tarkastusten sisältö. Tarkastusten sisältö kuvataan erityisesti niiden kohteiden osalta, joihin tehdään vuoden aikana useita tarkastuksia

Huomioidaan Oiva- järjestelmä tarkastusten sisällön suunnittelussa 1.5.2013 alkaen

Poikkeamat:

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
puh. 0295 018 000 Turun päätoimipaikka
fax 02 251 1820 Itsenäisyydenaukio 2
kirjaamo.lounais@avi.fi PL 22, 20801 Turku
www.avi.fi

Valvonnassa käytettävä riskinarviointimenetelmä poikkeaa valvontasuunnitelmassa esitetystä. Kohdetyyppiluokitus ei ole EVO:n mukainen.
(Turun kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2011-2014 ja päivitys vuodelle 2012, 3.1.1. Riskinarviointi)

Kohdevalvonta:

Havainnot:

Auditoiduissa laitoksissa kohdekohtaiset tarkastustiheydet ovat käytännössä monelle kohteelle korkeammat, kuin mitä kohdekohtainen riskinarviointi ilmeisesti edellyttäisi. Laitosten valvoja arvioi, että kohdekohtaiseen riskinarviointiin perustuva tarkastussuunnitelma olisi nykyresurssilla toteutettavissa. Laitosten valvojalla oli auditointivuoden jälkimmäiseksi puolivuotiskaudeksi tehty tarkastussuunnitelma, jossa on aikataulus ja tarkastusten sisältö. Keskitetysti yksikössä ei ole ohjeistettu kohdekohtaiseen riskinarviointiin.

Muissa auditoiduissa kohteissa tarkastustiheydet olivat joko EVO:n mukaisia tai valvojan omaan riskinarviointiin perustuvia. Valvojat eivät käyttäneet yksikön valvontasuunnitelman ELTU-luokituksen mukaisia tarkastustiheyksiä. Riskinarvioinnin tulos oli joissakin kohteissa aiemmin dokumentoitu kohdetietojärjestelmään, mutta tällä hetkellä riskinarvioinnin perusteita ei ollut saatavana.

Kohteiden suuresta määrästä johtuen käytännössä tarkastussuunnitelmalla ei ole juurikaan merkitystä käytännön valvontatyöhön, vaan valvojat asettavat kohteiden tarkastustarpeen oman näkemyksensä mukaiseen tärkeysjärjestykseen.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Kts. ed. kohta.

Poikkeamat: -

5 Viranomaisvalvonnan näytteenotto- ja tutkimussuunnitelma

Havainnot:

Valvontasuunnitelman näytteenottosuunnitelma koostuu yhteisesti sovitusta projektinäytteistä ja muista näytteistä. Suunnitelmaan on merkitty tehtävät tutkimukset ja näytemäärät. Suunnitelmaa laadittaessa tarkastajat ilmoittavat valvomiensa kohteiden näytteenottomäärät sekä projektien että muiden näytteiden osalta. Näytteistä tehdään paljon hygieniä kuvaavia analyysejä. Valvojilla on tarkemmat tiedot näytteenottokohteista omissa dokumenteissaan. Laitoksille on laadittu laitospohjaiset suunnitelmat otettavista näytteistä. Näissä suunnitelmissa on huomioitu mikrobikriteeriasetuksen vaatimukset. Suunnitelmat eivät kuitenkaan perustu kohdekohtaiseen dokumentoituun riskinarviointiin, jossa olisi esim. huomioitu kohteen omavalvonnan toimivuus, vaan valvojan omaan näkemykseen yleisestä näytteenoton tarpeellisuudesta.

Näytteenottosuunnitelmaa tarkasteltaessa on havaittavissa, että vaikka sitä onkin vähennetty

edellisestä vuodesta, se on edelleen hyvin laaja. Haastattelun mukaan viranomaisnäytteenotolla osittain myös korvataan omavalvontanäytteenottoa. Valvontasuunnitelmassa esitetyille projektinäytteille ei yleensä laadita yksityiskohtaisempia projektisuunnitelmia. Tutkimustuloksista laaditaan yhteenvetotaulukot, joista ilmenee onko tulos hyvä, tyydyttävä vai huono. Osa yhteenvetotuloksista julkistetaan, esim. lehdessä tai messuilla.

Varsinaisia ohjeita siihen, mihin toimenpiteisiin ryhdytään raja-arvojen ylittyessä, ei ole laadittu, mutta haastattelun mukaan huonoihin tuloksiin puututaan yleensä valvonnallisin keinoin. Toimenpiteistä löytyi myös dokumentaatiota.

Vuoden 2007 vaatimustenmukaisuuden arviointiraportissa on kiinnitetty huomiota osittain samoihin asioihin ja annettu niistä kehitysehdotuksia.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Mikrobikriteeriasetuksen vaatimukset ja Eviran ohjeet mikrobikriteeriasetuksen soveltamisesta huomioidaan nykyistä paremmin käytännön näytteenottosuunnitelmassa. Laitoksille ja laitospäivätoimintoihin toimiville muille elintarvikehuoneistoille laaditaan dokumentoituun kohdekohtaiseen riskinarviointiin perustuvat viranomaisnäytteenottosuunnitelmat, jotka huomioivat omavalvonnan toimivuuden kohteissa.

Vähittäismyynnissä viranomaisnäytteenotto suunnataan hyvin perusteltuihin ja suunniteltuihin projekteihin, joista laaditaan kattavat yhteenvedot. Tulokset huomioidaan seuraavan vuoden näytteenottosuunnitelmaa laadittaessa.

Viranomaisnäytteenotolla ei korvata omavalvontanäytteenottoa.

Poikkeamat: -

Kohdevalvonta:

Havainnot:

Auditoiduille laitospäivätoimintoihin oli laadittu laitoskohtaiset näytteenottosuunnitelmat ja suunnitelmissa oli huomioitu myös lainsäädännön vaatimukset. Suunnitelmat eivät kuitenkaan huomioineet kohteen omavalvonnan toimivuutta. Auditoiduista muista kohteista kolmelle kohteelle on valvojien mukaan merkitty näytteenottoa.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Viranomaisnäytteenottosuunnitelmassa huomioidaan nykyistä paremmin kohteiden omavalvonnan toimivuus.

Poikkeamat: -

6 Valvonnan toteuttaminen (tarkastuksen sisältö ja toteutus)

Havainnot:

Tarkastuskäynnistä ilmoittamiskäytäntö vaihtelee valvontayksikössä tarkastajakohtaisesti, osa ei ilmoita lainkaan, osa ilmoittaa tarkastuspäivän aamuna ja osa tekee sekä etukäteen sovittuja että ennalta ilmoittamattomia tarkastuksia. Myös valvontasuunnitelman ulkopuolisten tarkastusten määrä vaihtelee tarkastajakohtaisesti. Ero johtuu osittain myös keskinäisten kirjaamiskäytäntöjen eroavuuksista.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Sovitetaan yhtenäiset toimintatavat tarkastusten ilmoittamis- ja kirjaamiskäytännöille. Huomioidaan mahdollinen Eviran asiasta antama ohjeistus.

Poikkeamat: -

Kohdevalvonta:

Havainnot:

Auditoidun liha- ja kalalaitoksen osalta ei päästä lähellekään suunnitelman mukaisia tarkastusmääriä. Osittain tähän on syynä riskinarvioinnin puute, sillä todelliset tarkastustarpeet eivät ole niin suuret kuin suunnitelmassa esitetään. Muiden auditoitujen kohteiden osalta ainakin vuoden 2012 suunnitelmat pystytään toteuttamaan. Haastattelussa kuitenkin ilmeni, että valvontayksikön alueella on useita valvontakohteita, joissa ei ole käyty vuosiin, vaikka niissä olisi valvontasuunnitelman mukaan kuulunut käydä

Suunniteltuja viranomaisnäytteitä ei ole kaikilta osin pystytty toteuttamaan auditointikohteissa vuonna 2011 eikä todennäköisesti myöskään vuonna 2012.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset: -

Poikkeamat:

Elintarvikevalvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia ei ole riittävässä määrin tehty auditoinnissa tarkastetuissa liha- ja kala-alan laitoksissa. Monissa elintarvikevalvontakohteissa ei ole käyty vuosiin. Viranomaisnäytteenottoa ei ole toteutettu suunnitelman mukaisesti. (valvonta-asetus (EY) N:o 882/2004, artikla 3)

7 Valvontakirjanpito

Havainnot:

Valvontasuunnitelmassa on kerrottu, että tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus, joka annetaan toimijalle. Tarkastuskertomuksiin kirjataan tarkastetut asiat ja puutteet korjausaikatauluineen. Tarkastuskertomuksille on käytössä yhteinen mallipohja. Haastattelussa

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
puh. 0295 018 000 Turun päätoimipaikka
fax 02 251 1820 Itsenäisyydenaukio 2
kirjaamo.lounais@avi.fi PL 22, 20801 Turku
www.avi.fi

kerrottiin, että kaikki eivät käytä samaa pohjaa, mutta tarkastuskertomus laaditaan aina.

Epäkohtien korjaamisen seurannalle on valvojakohtaisia käytäntöjä. Osa käyttää hyödyksi Tarkastaja –ohjelman muistutusta ja osa omia muistiinpanoja.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset: -

Poikkeamat: -

Kohdevalvonta (mukaan lukien käynneillä seuratuista tarkastuksista laaditut kertomukset):

Havainnot:

Auditoinnissa tarkastettujen kohteiden tarkastuskertomukset oli tehty kaikista tarkastuksista vuosina 2011 ja 2012. Laitostarkastusten tarkastuskertomuksissa on siirrytty käyttämään ABCD-tyylistä lomakepohjaa, mutta kaikkien muiden kohteiden tarkastuskertomukset oli laadittu Tarkastaja –ohjelman mallipohjaa käyttäen. Melkein kaikista tarkastuskertomuksista kävi selville tarkastetut asiat, tehdyt havainnot ja edellytetyt korjaavat toimenpiteet sekä tarvittaessa käytetyt valvontamenetelmät. Tarkastuskäynnin tarkoitus (suunnitelman mukainen tarkastus vai muu tarkastus) ei usein käynyt tarkastuskertomuksista selville. Korjaaville toimenpiteille annettavien määräaikojen käyttäminen oli hyvin vähäistä.

Toimistolla tehtävää omavalvontasuunnitelman tarkastusta ei ole valvontayksikössä sovittu kirjattavaksi tarkastustapahtumaksi, vaan sitä on pidetty toimijoiden neuvontana. Yhdessä kohteessa oli annettu toimijalle kirjallinen omavalvontasuunnitelman ja pakkausmerkintöjen arviointi, joka vastaa auditoidun näkemyksen mukaan tarkastuskertomusta.

Valvontasuunnitelmassa kerrotaan, että tiedonhallintajärjestelmään kirjataan, kun tarkastuksilla havaitut epäkohdat on korjattu. Käytännössä epäkohtien korjaamisen kirjaaminen tehdään tarkastuskertomuksiin, jotka tallennetaan tiedonhallintajärjestelmään. Useissa tarkastuskertomuksissa ei kuitenkaan ollut merkitty aiempien epäkohtien korjaamista eikä seurantaa ollut tehty dokumentoidusti muullakaan tavalla. Kaikissa kohteissa ei ajanpuutteen vuoksi ole pystytty tekemään uusintatarkastuksia epäkohtien korjaamisen varmistamiseksi. Valvojat eivät useinkaan pidä lainkaan kirjallista seurantaa epäkohtien korjaamisesta, vaan luottavat omaan muistiinsa. Laitosten osalta seurantaa tehdään tällä hetkellä puolivuositain.

Auditoiduista tarkastuksista tehdyt tarkastuskertomukset oli tehty yhtä lukuun ottamatta yhteisellä Tarkastaja-ohjelman mallipohjalla. Kaikissa paitsi yhdessä tarkastuskertomuksessa oli näkyvässä, että tarkastus oli suunnitelman mukainen. Tarkastuskertomukset olivat hyvin laadittuja. Yhdessä tarkastuskertomuksessa ei ollut merkintää epäkohtien korjaamisen aikatauluista.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Päivitetään valvontasuunnitelman teksti epäkohtien seurannan osalta käytäntöä vastaavaksi.

Tarkastuskertomuksiin kirjataan, onko tarkastus ollut suunnitelman mukainen vai muu tarkastus

ja onko tarkastus tehty ennalta sovittuna ajankohtana vai ennalta ilmoittamatta.

Kirjataan toimistolla tehtävät tarkastukset tarkastussuunnitelman mukaisiksi tarkastuksiksi, ja laaditaan niistä tarkastuskertomukset.

Tarkastuskertomuksiin kirjataan säännönmukaisesti ja selkeästi myös ne edellisissä tarkastuksissa havaitut epäkohdat, jotka on todettu korjatuiksi.

Käytetään määräaikoja epäkohtien korjaamisen edistämiseksi ainakin silloin, kun tietyistä epäkohdasta joudutaan huomauttamaan useamman kerran.

Poikkeamat: -

8 Hallinnolliset pakkokeinot ja niiden delegoinnit, rangaistusseuraamukset

Havainnot:

Elintarvikevalvontasuunnitelmassa on hallinnollisten pakkokeinojen osalta kopioitu suoraan valtakunnallisen elintarvikevalvontasuunnitelman tekstiä eikä suunnitelmassa ole selkeästi kuvattu hallinnollisten pakkokeinojen käyttöä ja toimivallan siirtoa Turun kaupungin elintarvikevalvonnassa. Valvontasuunnitelman mukaan yhtenä koulutuksen painopisteenä ovat vuonna 2012 olleet hallinnolliset pakkotoimet. Eviran järjestämään koulutukseen osallistuikin yksiköstä useita valvoja.

Kaikki lainsäädännön sallima hallinnollisten pakkokeinojen toimivallan siirto on tehty tulosalueen johtajalle. Muille viranhaltijoille ei ole delegoitu lainkaan hallinnollisia pakkokeinoja. Yksikössä on käytetty hallinnollisia pakkokeinoja. Auditoinnin yhteydessä tuli kuitenkin esille, että lieviä pakkokeinoja, kuten määräystä ei kuitenkaan käytetä kovinkaan helposti, vaan annetaan peräkkäin useita korjauskehotuksia.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Päivitetään delegointipäätös niin, että se mahdollistaa lievempien pakkokeinojen nykyistä joustavamman käytön. Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään tarvittaessa myös lievemmissä tapauksissa.

Poikkeamat: -

9 Valvonnasta perittävät maksut

Havainnot:

Valvontasuunnitelmassa esitellään maksutaksa. Maksutaksa pohjautuu kuntaliiton ohjeistukseen. Taksa on ajantasainen ja lainsäädännön mukainen. Maksujen yleisenä perusteena on käytetty työaika. Maksutaksan mukaan suunnitelmalliseen valvontaan käytetystä ajasta määrätään tarkemmin valtakunnallisessa toimialakohtaisessa valvontaohjelmassa ja Turun ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmassa ja laatujärjestelmässä. Laatujärjestelmässä on ohjeistettu näytteenotosta perittäviä maksuja, mutta tarkastuskäynneistä

perittäville maksuille ei ole tarkempaa ohjeistusta. Kohdekäyntien yhteydessä ilmeni, että tarkastuskäynnistä perittävän maksun suuruus ei kaikilta osin ollut ihan selkeä, esim. käynnistä laskutettavien tuntien osalta. Haastattelussa ilmeni myös, että toimistolla tehdystä omavalvontasuunnitelman tarkastamisesta ei aina ollut peritty maksua

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Yhtenäisten käytäntöjen luomiseksi laaditaan myös tarkastusmaksujen suuruuden määrittämiselle tarkemmat ohjeet.

Poikkeamat: -

10 Suunnitelma erityistilanteisiin varautumisesta, terveysvaaratilanteet ja takaisinvedot

Havainnot:

Valvontasuunnitelman mukaan valvontayksiköllä on erityistilannesuunnitelma, joka on osa kaupungin sosiaali- ja terveystoimen suunnitelmaa. Suunnitelmasta vastaa tulosaluejohtaja. Yksikkö on parhaillaan päivittämässä tätä suunnitelmaa.

Ruoka- ja vesiperäisten epidemioiden selvitystyöryhmä on nimetty ja se kokoontuu tarvittaessa. Varsinaista toimintaohjetta ryhmän toimintaan ei ole. RYMY ilmoituksia on vuonna 2012 tehty 1 kpl.

Yhteistyö muiden kaupungin viranomaisten kanssa on toimivaa. Mm. kriisitiedottaminen yhteistyössä kaupungin keskushallinnon kanssa sujui EHEC- epidemiassa hyvin kesällä 2012.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Päivitetään erityistilanneohje huomioiden Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2012:2 Ympäristöterveyden erityistilanteet ja Eviran ohje 1028/1 Toiminta elintarvikkeisiin liittyvissä terveysvaaratilanteissa ohjeistuksen mukaan ottaen huomioon paikalliset erityispiirteet.

Laaditaan epidemioiden selvitystyöryhmälle toimintaohje, jossa kuvataan myös työryhmän jäsenten keskinäiset vastuut.

Poikkeamat: -

11 Viestintä ja tiedotus

Havainnot:

Viestintään kuuluvat asiat on hyvin kuvattu valvontasuunnitelmassa. Kaikki viestinnän osa-alueet on otettu huomioon. Viestintään liittyviä ohjeita löytyy viestinnän käsikirjasta sekä Soten kriisiviestintäohjeesta. Ympäristöterveydenhuollossa tiedottamisesta on vastuussa tulosaluejohtaja.

Valvojat kokoontuvat säännöllisesti yhteisiin palavereihin.

Ulkoiseen tiedottamiseen on hyvät resurssit sekä Soten sisällä että keskushallinnossa. Ulkoinen viestintä toimii hyvin. Valvontayksikkö osallistuu myös vuosittain Turussa järjestettäville ruokamessuille. Tänä vuonna on otettu käyttöön asiakaspalautejärjestelmä.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset: -

Poikkeamat: -

12 Voimavarat ja henkilöstön osaamisen varmistaminen

Havainnot:

Valvontasuunnitelmassa esitetään käytössä olevat henkilöresurssit erikseen kullekin toimialalle. Elintarvikevalvontaan käytössä olevat voimavarat ovat sen mukaan 8,6 htv. Resurssien tarpeelle on esitetty hyvin väljät rajat siten, että tarve on 1,5-2 kertaa kohteiden suunnitelman mukaisiin tarkastuksiin tarvittava aika (6,9 htv). Tällöin se olisi 10-14 htv. Haastattelussa päädyttiin samaan arvioon.

Valvontasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä on arvioitu, että ympäristöterveydenhuollon tulosalue pystyy toteuttamaan vain 60 % suunnitelmasta. Samaa päätöspöytäkirjaan on kirjattu, että vuoden 2012 talousarvioesitykseen on sisällytetty yhden terveystarkastajan ja yhden eläinlääkärin lisävakanssin perustaminen.

Viranomaistietojärjestelmässä (VTO) elintarvikevalvonnan voimavaroiksi on ilmoitettu 8,0 htv, mikä eroaa jonkin verran valvontasuunnitelman luvusta.

Koulutukseen on käytössä Turun kaupungin yleiset henkilöstökoulutuksen periaatteet. Valvontasuunnitelmaan on kirjattu koulutuksen painopisteet ja alustava koulutussuunnitelma. Valvontasuunnitelman mukaan henkilöstökoulutuksen suunnittelun pohjana ovat organisaation tarpeet ja tavoitteet. Koulutussuunnitelma on laadittu tarjontaan perustuen, ja myös valvojien erityisalojen tarpeet huomioiden. Henkilökohtaista koulutussuunnitelmaa ei ole käytössä. Käydyistä koulutuksista pidetään kirjaa. Koulutusmäärärahoja on nostettu viime vuoteen verrattuna, ja ne riittävät nyt hyvin.

Vahvuudet / hyvät käytännöt:

Valvojilla on hyvät mahdollisuudet koulutukseen.

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Esitetään voimavarat yhteismitallisina eri dokumenteissa.

Laaditaan viranhaltijoille henkilökohtainen koulutussuunnitelma.

Poikkeamat:

Valvontayksikön voimavarat ovat riittämättömät valvonnan tarpeeseen nähden. (EPNAs (EY) N:o 882/2004, 4 artikla)

13 Valvontasuunnitelman seuranta, toteutumisen arviointi ja raportointi

Havainnot:

Toteutumisen arvioinnissa on käsitelty kaikki ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valvontaohjelmassa (päivitys 2012) esitetyt osa-alueet lukuun ottamatta toiminnan kehittämistarpeita.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi vuodelta 2011 on käsitelty lautakunnassa 25.4.2012. Se on saapunut aluehallintovirastoon 7.5.2012. EVO:n mukaan kunkin vuoden toteutumisen arviointi tulee aluehallintovirastoon lähettää seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Elintarvikehuoneistojen valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista toteutui noin 50 %. Näytteenottosuunnitelmasta toteutui 31 %. Yksikkö on esittänyt, että valtakunnallisen suunnitelman mukaan laskennallinen resurssivaje on elintarvikevalvonnassa vähintään 3 htv. Lautakunta on päätöksessään todennut valvontasuunnitelman toteutuneen hyvin huomioon ottaen resurssivajeen ja valvontaympäristön muutokset.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Toteutumisen arvioinnissa käsitellään kaikki ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valvontasuunnitelmassa määritellyt osa-alueet, jotka yksikkö on myös omassa valvontasuunnitelmassaan esittänyt. Erityisesti toiminnan kehittämistarpeet on syytä käsitellä toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

Toteutumisen arviointi lähetetään aluehallintovirastoon EVO :n edellyttämän aikataulun mukaan

Mikäli suunnitelmaa ei ole saatu toteutettua, tulee lautakunnan ottaa selkeästi kantaa siihen, miten toimintaa muutetaan, jotta lainsäädännön asettamat tavoitteet saadaan toteutettua

Lautakunnan tulee reagoida yksikön esittämään resurssivajeeseen toteutumisen arviointia käsitellessään esittämällä tarvittavat toimenpiteet, joilla lainsäädännön mukainen suunnitelmallinen valvonta saadaan toteutettua.

Poikkeamat: -

14 Valvonnan työvälineet

Havainnot:

Yksiköllä on asianmukaiset tilat, tietojärjestelmät ja laitteet, mutta osa työntekijöistä ei sisäilmaongelman vuoksi voi työskennellä yhteisessä toimipaikassa. Heille on järjestetty mahdollisuus etätyöhön kotona, mutta ATK-laitteiden puutteellinen toiminta on koettu hankaluutena. Valvojien määrään nähden koettiin joitakin mittalaitteita olevan liian vähän.

Yksiköllä on laatujärjestelmä, joka on parhaillaan päivityksen alla. Järjestelmään on koottu paljon malliasiakirjoja ja ohjeita tai linkkejä niihin. Laatujärjestelmän ottaminen käytännön työkaluksi koko yksikköön kaikilta osin on vielä kesken.

Valvontayksikössä on elintarvikevalvonnan ja terveydensuojelun tiimit. Tiimipalavereja pidetään viikoittain. Yksikössä käytetään työparijärjestelmää. Menettelyn tarkoituksena on, että tarkastajan poissa ollessa työpari tuntee poissaolijan hoitamia asioita. Suuren työmäärän vuoksi työparijärjestelmä ei kuitenkaan käytännössä ole oikein toiminut.

Valvontasuunnitelman mukaan Turun elintarvikelain mukainen toimivalta on toimintasäännössä delegoitu tulosaluejohtajalle lukuun ottamatta asioita, joita lainsäädännön mukaan ei voi delegoida tulosaluejohtajalle. Perusturvalautakunnan 9.12.2008 hyväksymän toimintasäännön delegointiliitteen § 5 mukaan ympäristöterveydenhuollon tulosaluejohtaja mm. hoitaa elintarvikelain mukaan kunnan viranomaiselle kuuluvat elintarvikevalvonnan tehtävät. Muita toimivallan siirtoon liittyviä päätöksiä ei ole tehty. Tehtyjen delegointipäätösten perusteella tulosaluejohtaja toimisi kunnan elintarvikevalvontaviranomaisena ja olisi ainoa viranhaltija, jolla on oikeus tehdä päätöksiä. Tarkastus- ja näytteenotto-oikeuksia ei myöskään ole selkeästi siirretty käytännön valvontaa suorittaville viranhaltijoille. Haastattelussa kerrottiin, että ympäristöterveydenhuolto siirtyy vuoden 2013 alusta ympäristötoimialan alle, jolloin myös päätös- ja toimivallan siirtäminen käsitellään uudelleen.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Tiimipalavereissa käsitellään yksikön työmenetelmien yhtenäistämistä

Laatujärjestelmä otetaan koko valvonnan päivittäistyökaluksi kaikilta osin.

Poikkeamat:

Delegointipäätökset on tehty osin elintarvikelainsäädännön vastaisesti. Toimivaltaa ei ole siirretty tarvittavilta osin (esim. tarkastus- ja näytteenotto-oikeus) käytännön valvontaa suorittaville viranhaltijoille (Elintarvikelaki 23/2006, § 32)

15 Vuoden 2012 painopisteet aluehallintoviraston toteuttamassa kunnallisen elintarvikevalvonnan auditoinnissa (rasti auditointiin sisällytetyt painopisteet ja kirjaa havainnot)

x Valvontakirjanpito

Havainnot:

Katso raportti kohta 7.

Vahvuudet / hyvät käytännöt:

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Poikkeamat: -

x Viranomaisvalvonnan näytteenotto ja tutkimukset

Havainnot:

Katso raportti kohta 5

Vahvuudet / hyvät käytännöt:

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset: -

Poikkeamat: -

x Toimijan omaoikeuden näytteitä ja tutkimuksia koskevan valvonnan arviointi

Havainnot:

Katso raportti kohta 3

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset: -

Poikkeamat: -

x Toimijan HACCP – järjestelmää koskevan valvonnan arviointi

Havainnot:

Katso raportti kohta 3.

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset: -

Poikkeamat: -

Pakkausmerkintöjen selvyyden ja elintarvikkeen nimeen liittyvien vaatimusten valvonnan arviointi

Havainnot:

Katso raportti kohta 3.

Vahvuudet / hyvät käytännöt:

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset:

Poikkeamat: -

Lisäainevalvonta – asiakirjojen ja HACCP :n arviointi lisäaineiden osalta

Havainnot: -

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset: -

Poikkeamat: -

Kontaktimateriaalivalvonta – kontaktimateriaalitoimijoiden asiakirjojen ja GMP :n arviointi sekä elintarvikealan toimijoiden asiakirjojen arviointi

Havainnot:

Vahvuudet / hyvät käytännöt: -

Kehittämiskohteet / kehitysehdotukset: -

Poikkeamat: -

16 Yhteenveto

Turun ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö toimi auditointiprosessin aikana peruspalvelulautakunnan alaisena. Yksikössä toteutuu organisaatiomuutos 1.1.2013 alkaen. Elintarvikevalvontasuunnitelma sisältää pääosin kaikki lainsäädännön edellyttämät asiakokonaisuudet.

Lounais-Suomen lääninhallituksen suorittamassa elintarvikevaatimusten arvioinnissa (VAMU) 2007 annettuja kehitysehdotuksia oli monin osin noudatettu, erityisesti valvontasuunnitelman osalta. Vahvuuksina yksikön toiminnassa nähdään yhden kunnan malli, jossa toimintaympäristö ja toimintakulttuuri ovat pitkälti vakiintuneet. Yhteistyö kaupungin viranomaisten välillä toimii hyvin, mikä näkyy esim. viestinnän osa-alueella.

Yksikkö käyttää valvontasuunnitelman mukaan elintarvikevalvonnan riskinarvioinnin perustana EVO:n (päivitys vuodelle 2012) riskinarviointimenetelmää. Kohdetyyppisesti luotu tarkastussuunnitelma ei toimi riittävästi käytännön työkaluna valvonnassa. Tarkastussuunnitelman käyttöä hankaloittaa myös se, että tarkastussuunnitelma on laadittu käyttäen ELTU –kohdeluokittelua. EVO:n tarkastustiheydet eivät monilta osin sellaisenaan sovi ELTU-luokituksen mukaisiin kohdetyyppeihin. Useimmat ilmoitettavien huoneistojen valvojat kokevat lisäksi, että heillä on niin paljon valvontakohteita, että heidän on luotava omiin tarpeisiinsa kohdekohtaisia tarkastusmenettelyjä ja priorisoitava itsenäisesti omia valvontakohteitaan, koska heillä ei ole käytännössä edes teoreettisia mahdollisuuksia toteuttaa yksikön tarkastussuunnitelmaa. Haastattelujen mukaan monissa kohteissa ei ehditä joka vuosi käymään lainkaan. Auditointihavaintona on, että kohdetyyppi-kohtainen tarkastussuunnitelma ei palvele valvonnassa käytännön työkaluna.

Valvontayksikkö oli vuonna 2007 siirtymässä kohdekohtaisesta valvontasuunnitelmasta kohdetyyppi-kohtaiseen suunnitelmaan. Tuolloin jo lääninhallituksen kehitysehdotuksena oli, että

suunnitellaan riskinarviointiin perustuva tarkastussuunnitelma kohdekohtaiseksi. Edelleen vahvana kehitysehdotuksena on, että yksikössä siirrytään kohdekohtaiseen riskinarviointiin perustuvaan tarkastussuunnitelmaan, jossa on määritelty myös tarkastusten sisältö ja aikataulus. Yhtenäisten tarkastuskäytäntöjen kehittäminen on myös kehitysehdotuksena.

Valvontahenkilöstö on työhönsä pätevää ja motivoitunutta, mutta valvottavien kohteiden ja muun työn liian suuri määrä tarkastajaa kohti vaikeuttaa suunnitelmallisen valvontatyön tekemistä. Valvontakäytännössä on suuria valvojakohtaisia eroja, joita olisi hyvä yhtenäistää ottamalla laatujärjestelmä käyttöön kaikkien valvojien todellisena työkaluna.

Vuoden 2011 valvonnan toteutumisen arvioinnissa lautakunta totesi, että vain n 50 % elintarvikehuoneistojen valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista toteutui. Näyteenotto-suunnitelmasta toteutui 31 %. Vuoden 2012 valvontasuunnitelman käsittelyn yhteydessä yksikkö ilmoitti, että resurssipuutteen vuoksi pystytään toteuttamaan vain 60 % suunnitelmallisesta valvonnasta. Valvontayksikkö on arvioinut, että elintarvikevalvonnassa on n. 3 htv:n vajaus. Lautakunnan tulee valvontasuunnitelmaa ja toteutumisen arviointia käsitellessään ottaa selkeästi kantaa miten lainsäädännön edellyttämä valvonta toteutetaan, mikäli käytettävissä olevat resurssit eivät riitä suunnitelmallisen valvonnan toteuttamiseen.

Auditoinnissa annettiin raportissa tarkemmin ilmeneviä kehitysehdotuksia sekä 4 poikkeamaa, joihin edellytetään selvitystä lautakunnalta 15.5.2013 mennessä.

5 Päivämäärä ja pääauditoijan allekirjoitus

19.2.2013

Riitta Armfelt

Aluehallintovirasto lähettää tämän auditointiraportin tiedoksi osoitteeseen:
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Kirjaamo, Mustialankatu 3, 00790 Helsinki

